

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Львівської області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Львівської області в IV кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Львівської області у IV кварталі 2023 року свідчать, що, незважаючи на безпекові ризики та логістичні труднощі з перетином кордону, респонденти продовжують **очікувати зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні**. Водночас **негативно оцінюють перспективи розвитку підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні та девальваційні очікування залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні вищими темпами:** баланс відповідей – 13.9% (у попередньому кварталі – 5.3%) (графік 1). У цілому по Україні – 15.2%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 57.9% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 10.0% (у попередньому опитуванні – 58.3%), у цілому по Україні – 52.4%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** частка респондентів, які очікують знецінення гривні відносно долара США, становить 81.1% (у попередньому кварталі – 78.9%), у цілому по Україні – 77.4%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 5.3% (у попередньому кварталі – 7.9%). У цілому по Україні – 4.1% (таблиця). Найпесимістичніші очікування були в респондентів транспорту та зв'язку («мінус» 25.0%);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках:** баланси відповідей – 7.9% та 23.8% відповідно (у попередньому кварталі – 13.2% та 17.6% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – 10.6% та 9.7% відповідно;
- **збільшення інвестиційних видатків** на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 11.4% (у попередньому кварталі – 18.9%). Водночас респонденти очікують **зменшення інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт:** баланс відповідей «мінус» 12.5% (у попередньому кварталі – 2.7%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 6.6% та «мінус» 6.9% відповідно;
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 5.7% (у III кварталі 2023 року – «мінус» 10.8%) (графік 4). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 6.5%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купують / продають підприємства, високими темпами:** баланси відповідей – 92.1% і 78.9% відповідно (у попередньому кварталі – 89.5% і 67.6% відповідно) (графік 6). Найбільше зростання цін на продукцію власного виробництва прогнозують респонденти підприємств сільського господарства та торгівлі (по 100.0%). На думку опитуваних, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **прискорення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 72.2% та 75.0% відповідно (у III кварталі 2023 року – 61.1% та 45.9% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств збільшувати виробництво, респонденти називають воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії, а також брак обігових коштів (графік 5).

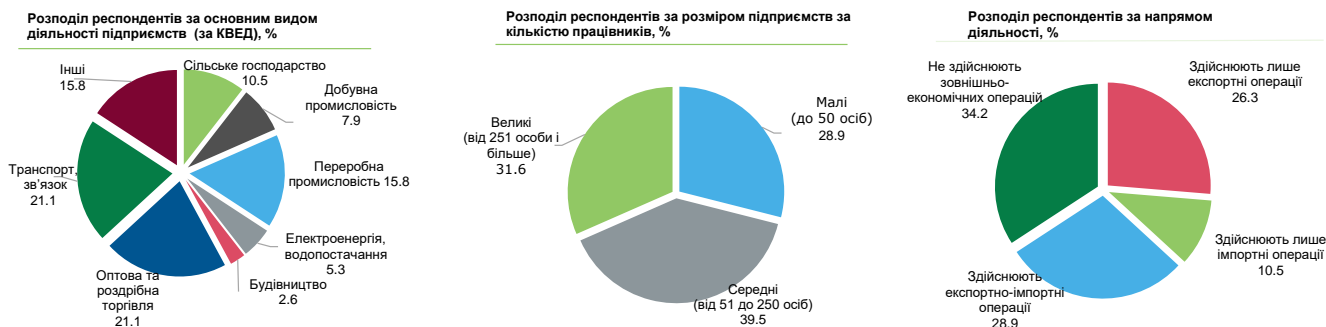
Очікування щодо збільшення потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом дещо **послабляться** (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (55.3% опитаних), надають перевагу кредитам у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів послабилися, але залишаються жорсткими (графік 9). Наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами та невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання – головні стримуючі чинники залучення кредитних ресурсів (графік 10).

94.7% респондентів області зазначають, що **не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках** (у цілому по Україні – 95.8%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

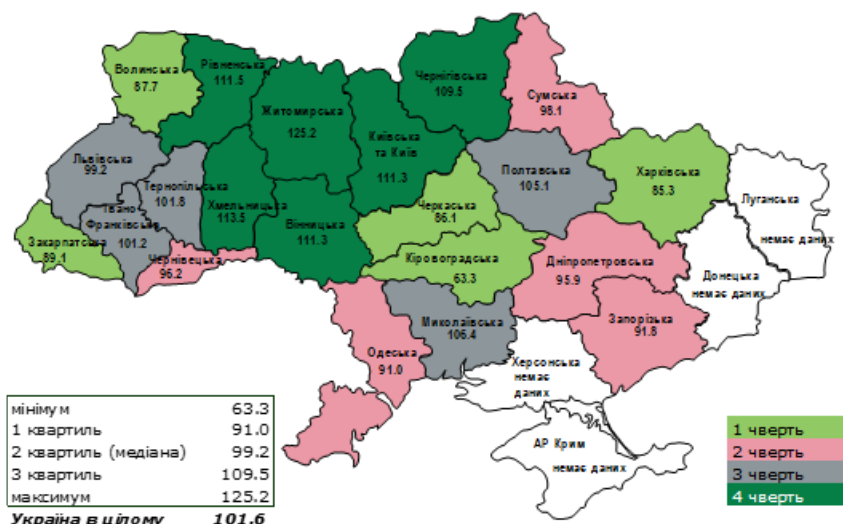
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств добрий:** баланс відповідей – 2.6% (як у III кварталі 2023 року). У цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 5.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2023 року – «мінус» 10.5%);
- **ресурси виробничих потужностей достатні, щоб задовольнити неочікуване зростання попиту:** баланс відповідей – 5.4% (у III кварталі 2023 року – 5.6%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 жовтня – 24 листопада 2023 року;
- опитано всього 38 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, переробна промисловість, торгівля, транспорт та зв'язок, інші.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Львівської області щодо ділової активності (за складовими)

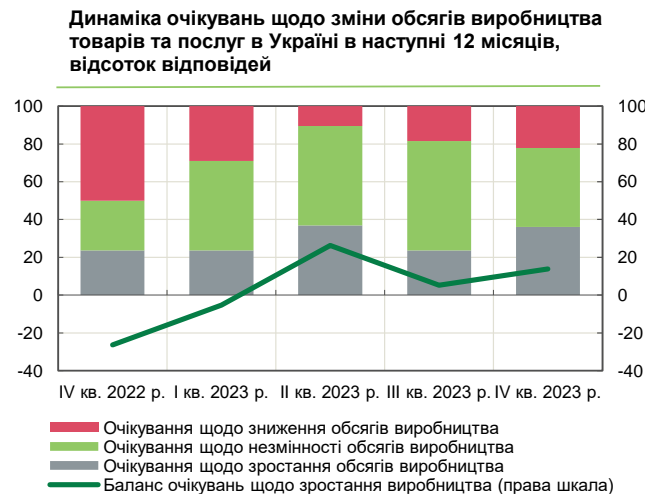
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.	II кв. 2023 р.	III кв. 2023 р.	IV кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану	-2.7	16.2	7.9	7.9	-5.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	0.0	16.2	18.4	13.2	7.9
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	-31.4	-8.6	5.7	2.7	-12.5
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	2.8	10.8	18.9	18.9	11.4
кількості працівників	2.6	-2.6	-5.3	-10.8	-5.7

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

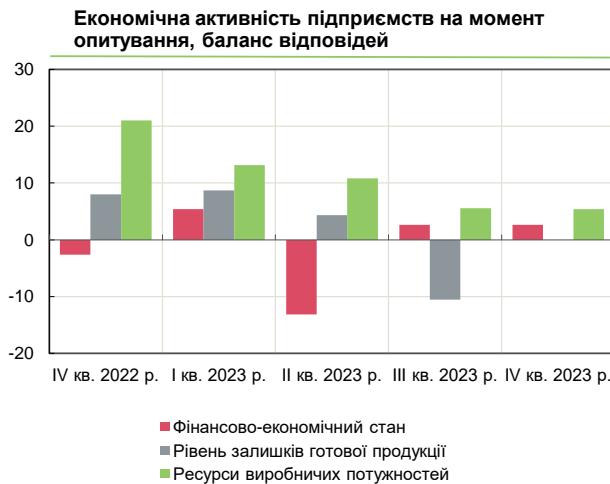
Графік 1

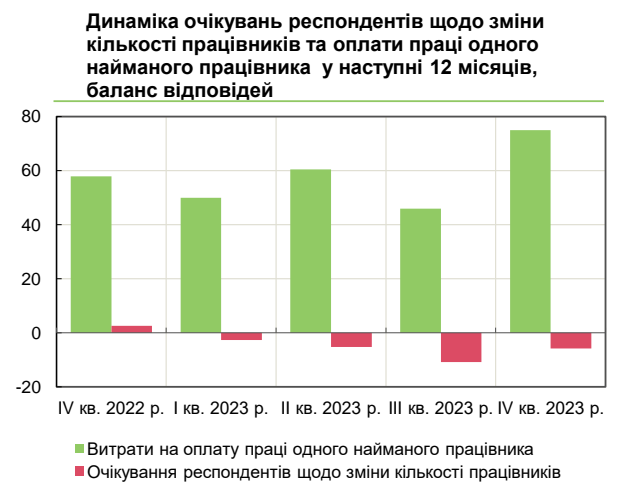
Графік 2

Графік 3

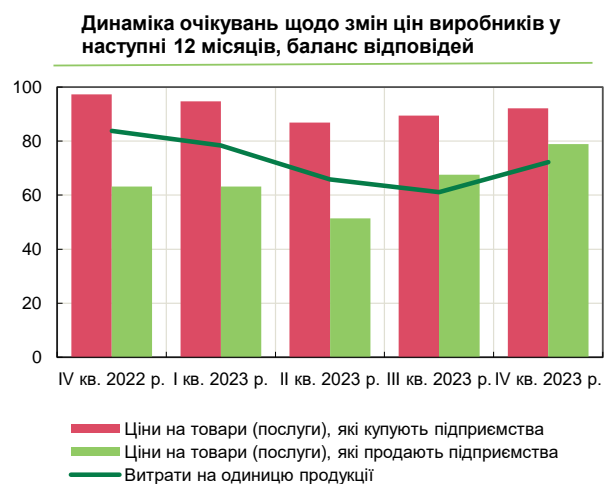
Графік 4

Графік 5

Графік 6

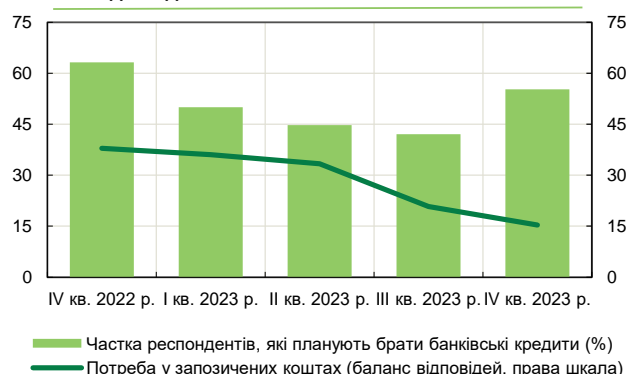
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

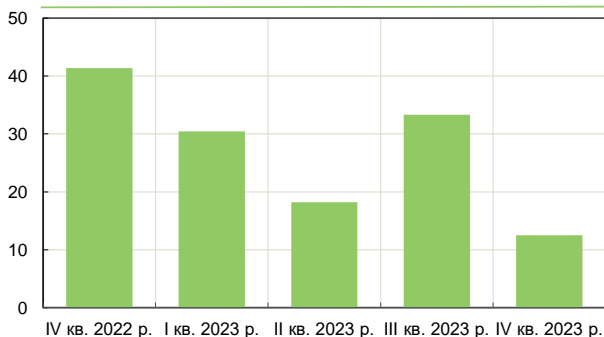
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

